

Független Magyarország

Egy szám
1300
korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 8. szám.
Telefon-szám: 164.

Feladós szerkesztő
FODOR KÁROLY

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 90.000 K.
Vidékre negyedévre 100.000 K.

Egy szám
1300
korona.

Pangás.

Végig megyek a városon, elmegyek az üzletek előtt hetivásárkor. A boltok konganak az ürességtől, a segédek a boltajtónak támaszkodva unottan bámulnak bele a néptelen utcába. Nincsen vevő hetivásárkor és nincsen vevő hétköznapokon. Az ipari műhelyekben szünetel a munka, nincsenek megrendelők, a munkásnak nincsen keresete, egyre kevesebb és kevesebb a munka és egyre súlyosabbakká, elviselhetetlenebbé válnak a terhek. Az egész városra ráfekszik a rémes, rothasztó üzleti pangás. A kereset minden nap szűkebb, kevesebb, a munka csökken, a terhek növekednek és elviselhetetlenebbé válnak. És ebben a rettenetesen nyomasztó gazdasági helyzetben, amikor súlyos gondok szántják barázdássá az emberek emberek homlokát, amikor az elkerülhetetlen terhek is nyomasztólag nehezednek a polgárság roskadozó vállaira, amikor kereskedő és iparos alig tudja előteremteni a felémelt házbért, akkor a kormány egészen indokolatlanul magasabbra állítja meg az aranykorona szorzószámát, mint amennyit a helyzet mutat. A pénzügyminiszter maga is beismeri, hogy a szorzószámot alacsonyabban kellett volna megállapítani, de azért a kormány kénytelen volt ezt a szorzószámot alapul venni. Bennünket igazán nem lehet azzal megvádolni, hogy mi tisztviselőellenes politikát üzenünk. Mi mindenkor a tisztviselők oldalán állunk és állunk, amikor a közalkalmazottak érdekeinek megvédéséről van szó, de most nem tartjuk indokoltnak, hogy egy társadalmi osztály érde-

kében az egész ország érdeke ellen magasabbra takarítsák az aranykorona értékét. Indokolatlan ezt a magasabb szorzószámot megállapítani éppen most, a házhérfizetés napján, éppen az adófizetés idején. Nem indokolt már csak azért sem, mert végeredményben még annak sem használ, akinek névleg az érdekében történt az emelés. Névleg a tisztviselők érdekében emelték a szorzószámot, amint hogy minden új teher beiktatásánál mindig a tisztviselőt tőlják

előtérbe, holott a valóságban az adózás érdeke kívánta a magasabb szorzószámot, amely újabb drágulási hullámot von maga után és éppen úgy sújtja majd a tisztviselőt, mint a polgárságot, a háztulajdonost és a bérlőt egyformán, egyaránt. A tisztviselőt tőlják előtérbe most is, hogy a tisztviselővel indokoljanak olyan intézkedést, amely egészen más érdeket fed. Most, az általános gazdasági pangás idején igazán várhattak volna ezzel a szorzószámmal.

Ostromállapot Romániában.

Bukarestből jelentik: A román kormány egész Romániára kiterjedően ostromállapotot hirdetett ki. Az ostromállapot összefüggésben van Avarcsu tábornok akciójával. A kormánynak kétségtelen bizonyíték van a kezében, hogy Avarcsu államcsínyt tervezett Bratianu ellen és hogy Avarcsu diktatori hatalmat akart magához ragadni. Bukarest uccáin fegyveres őrzékek cirkálnak.

Megnyugodtak a budapesti kereskedők.

Budapest, A budapesti kereskedők egyesületében tegnap ismét gyűlést tartottak a fővárosi kereskedők. A gyűlésen a meglehetősen elkeseredett hang volt uralkodó. Azon indítványt, amely már megnyugvásra intette őket

— a törvény és változtathatatlan megmutatásával — elfogadták. A budapesti kereskedők majd a novemberi és az azontuli házbérfizetéseknel fogják megtenni a lépéseket, amely remélhetőleg eredményesebb lesz számukra.

A londoni konferencia.

London. A francia szakértők elkészültek a jegyzőkönyvek szerkesztésével. A jegyzőkönyvek a mulasztási és szankciók bizottsághoz fognak terjesztetni. A jegyzőkönyv szerint a választott bíróság fog dönteni olyan kérdésekben, amelyekben a jóvátételi bizottság delegátusai nem jutnak megegyezésre. Ha a német nagyipar nem teljesíti kötelességét 1930-ig, elsőfokon a jóvátételi bizottság fog dönteni. Választott bírósághoz fordulhat Németország felelősség címén, ha véleménye szerint érdekei ellen döntenek. Megállapították a Ruhr- és a Rajna-vidék gazdasági és katonai megszállásának kiűritési módját.

Radics hazamehet.

Belgrádi jelentés szerint a Radics vezérlete alatt álló köztársasági parasztpárt alnökei bejelentették a Davidovics kormánynak, hogy a párt a kormányt támogatja. A pártnak ígérete van arra nézve, hogy Radics számkivetéséből hazatérhet. A szerb politikában teljes rendszer-változást várnak. Augusztus hó 6-án a szerb parlament rendkívüli ülést fog tartani.

A belügyminiszter az elsőfoku rendőrhatalóságoknak adja a záróórak jogát.

A belügyminiszter legújabb rendelete szerint, az előbbi rendeleti figyelembe vételével, a nyilvános éttermek és mulatók záróórja megállapításának jogát a budapesti főkapitányság területének kivételével az illetékes elsőfoku rendőrhatalóságokra ruházta át.

Az új washingtoni követ.

Berlin. Az új német washingtoni követté Kunó volt birodalmi kancellárt nevezték ki.

Kiállítás Szegeden.

Szegeden 1924. augusztus hó 5—14-én országos Baross mintáruvásárt tartanak.

Maróczy Géza győzött a debreceni szimultán sakkversenyen.

Debrecenből jelentik: A debreceni szimultán sakkversenyen Maróczy Géza győzött. Tizennégy játszma közül tizenháromat nyert, egyet pedig elvesztett Dr. Richter Sándor ellenében.

A vagyonváltáság buzaárát

a kormány augusztus hóra 400 ezer koronában állapította meg.

Elegans és olcsó!

Csoda szép teniszcipők,

Tartós és szép!

duplatalpu szandálok és fehér fasarku cipők érkeztek, egyes pár cipők mélyen áron alu', minden szám és formában. — Győződjön meg. — Árban és minőségben szenzáció!
STELLNER ZSIGMOND cipőüzlete Baja, Vörös marty ucca 1. szám. (Grauug ház.)

Az új szerb miniszterelnök és Baja.

A lapokban olvassuk, hogy a szerb király *Davidovics Lyubát* a demokráta párt elnökét nevezte ki Jugoszlávia miniszterelnökévé. Davidovicsnak miniszterelnökké való reaktiválása emléktünkbe idézi a megszállás idejét. Davidovics miniszterelnök volt akkor, amikor itt, Baján a megszállás kezdődött, vagy legalább is a megszállás elején és amikor Baját szülőtte és ösztöndíjasa, *Dolinka* boldogította. Ebben az időben hihetetlen módon sanyargatták a város közönségét az ugynevezett adósarcolók, a *Kusicsok*, a *Bekjanovok* és hozzájuk hasonló renegátok. Mert csupa renegát ült a város nyakán. Az adóvégrehajtások úgy történtek, hogy délután kivetették az adót, másnap reggel foglaltak és ugyanabban az órában árvereztek is. Zágrábi horvát árverési hiénák és Baján alkalmazott szerb tisztviselők hozzátartozói úgy ellepték a várost, mint a saskák. Butorokat, egész lakberendezéseket kőnyavetyéltek el és az árverési hiénák hurocolták Bajáról a zongorákat, az ebédlőket, a hálószobákat egész boltberendezéseket. Dolinkához hiába mentek panaszra, kérelmetlenül volt. Egyetlen válasza volt:

— Fizessenek adót!
A közönség kétségbeesésében köldöttséget menesztett Belgrádba. A köldöttséget Davidovics akkori szerb miniszterelnök a parlamentben fogadta.

— Önök nincsenek megelégedve a kormánybiztosokkal. Rendben van. Adok Önöknek egy olyan kormánybiztost, akivel meglesznek elégedve. Nem lesz okuk panaszra. Nem nacionalista, szocialista, közmegelegedésre fog működni. Kinevezem *Mátics Mártont*, aki bácskai, zombori.

Ezzel bemutatja *Máticsot*, aki mindjárt magyar nyelven szólt a köldöttséghez és pedig igen különös módon.

— A kinevezést elfogadom. Eljövök Bajára, meg fogom vizsgálni az adókövetéseket, amelyeket már csak azért sem tartok jogosnak, mert hiszen még az sem nyert megállapítást, hogy Baja város megszállása jogos

volt-e. Szerintem Baját nem is lett volna szabad megszállni.

A köldöttség lelkesen hallgatta ezt a beszédet. Ez egészen más-képpen hangzik, mint a *Dolinka* beszéde. Az mindig azt mondta, hogy Baját már annektálták is a szerbek. Ez meg a megszállás jogosságát is vitatja. Hisz ez a jelszabadulást jelenti.

Aztán jött a Davidovics embere, a szocialista *Mátics*. Az adósarcolások fokozódtak, az

eskdt most már határozottabban követelték, jöttek a kiutasítások, jött a machináció *Pock és Öszterreicherekkel*, a tüntető népgyűlések, a polgárság zaklatása és több szenvedés, több kínzás, több kellemetlenség.

A *Mátics*-féle szocializmus a legvadabb szerb racionalizmusban és szerb imperializmusban nyitvánult meg. Ezek az emlékek fűzik Baja közönségét a szerb demokráciához és Davidovicshoz.

Germánok.

— Csónakon Passautól Konstantinápolyig. —

A Sugovica torkolatba egy gummicsonnak siklik be. Nagy német zászló leng rajta, amely mutatja, hogy a csónakban ülök Germánia szülőttei. Az evezősháznál kötnek ki. Megkérdem őket honnan jöttek, mit csinálnak, hova mennek? Kettő van, a fiatalabbik szerényen hátrahúzódik s hagyja az öregebbet beszélni. Ez a germán udvariasság.

Szókák, magasak és kékszeműek, ezek a germánok. Érdeklődésemre elmondja az idősebb diák, hogy Passauból jönnek ezen a csónakon s Konstantinápolyba mennek. Valami fe-sőbb-séges mosoly van az arcukon, valami akarat erő, amely az első pillanatra feltűnik. Passauból, Konstantinápolyig? Szép út... Horribilis út. A németek mosolyognak.

— Aber... nicht...
Ez a germán munkaerő:

Megnézem a csónakot. Négy-méter hosszú, hetvenöt centiméter széles. A csónak végén kis magyar zászló, amit jugoszlávra cserélnek, ha a szerb határra érnek. A csónak teljesen vízmentes, kényelmes, finom német munka. Aludhatnak benne, de ha szükség van rá, a hátszékükbe tehetik. Az evezők hosszúak és kétlapátúak. Erősek és a Fekete tengerig is kitaranak. Ki kell tartaniok! A kisebbik fiu a paron a főzlábost surolja. A nagy, buzdítja. — Még nem tiszta... csak tovább... S a kisebbik

szóttlanul folytatja az asszonyi munkát.

Ez a germán alázatosság.

Kevés pénzzel indultak el megtépzott hazájukból, hogy megismerjék a világot. Nem élnek fényesen, sőt még jól se, de

mindégy, a fiatal szervezett sokat kibír s náluk másodrangú kérdés a gyomor. Tanulni, tanulni ez a cél!

Gépeket alkotni, praktikumokat adni a nemzetek kezébe, fölvilágosítva tanítani, ez a cél.

Ezért mennek külföldre látni, ezért az éhség, a fáradtság, a küzdés;

Ezért minden. Hogy a nagy Németország ismét nagy legyen!

Mert tudják ezek a fiuk, hogy miből fakad a jólét, miből a munka, miből a fejlődés.

Igaz emberek ezek a germánok.

Mikor elmegy a két fiu, tovább Szerbia felé, egy kislány magyarrazza a barátnőjének:

— Kedves fiuk voltak a germánok... Láttad volna, a nagyobbik levelet írt a mamájának s a kisebbik is írt rá.

— Igen — feleli a másik — jó fiuk voltak ezek a germánok!

L. L.

Nem épít a vasut.

— A vasutasházak elmaradnak. — Az osztálymérnökség épülete sem biztos. — A szárnyvasut kérdése. —

Az államvasutak — amint ismeretes husz, esetleg harminc házat kívánt építeni a bajai vasutasházak részére a vasutállomással szemben, ahol a város erre a célra külön kikötésse átengedett ingyen telket. Ugy volt, hogy a máv. még ez évben megkezdje és be is fejezi a vasutasházak építését. Ezt az építkezést még mind e mai napig nem kezdték meg. Helyes helyre fordultunk felvilágosításért, vajjon megkezdik-e az idén a házak építését? Azt a meglepő választ kaptuk, hogy egyelőre, belátható időn belül nem is lehet szó az építkezésről.

— Ugy tudom — mondotta informátorunk — hogy a vasutigazgatósága már a város hatóságát is értesítette arról, hogy a vasut a rossz gazdasági viszonyokra való tekintettel az építkezést beszüntette és ez időszereint szó sem lehet arról, hogy a vasutasházak építésére kerüljön a sor. Majd ha megjavulnak a gazdasági viszonyok, visszafognak térni az ügyre.

— Mikor építik fel az osztálymérnökség épületét?

— Az osztálymérnökség épületével úgy vagyunk, hogy az benne van az államvasutak beruházási költségvetésében és amíg az jóváhagyva nincsen, addig természetesen nem fognak hozzá.

Milelyt értesítés jön, nyomban hozzáfognak a munkához.

Enyit kaptunk felvilágosításképpen. Minekünk ehhez az információhoz csupán annyi megjegyzésünk van, hogy a kormány folyton hangoztatja, hogy enyhíteni akar a munkanélküliségen és ugyanez, amikor arról beszél, hogy megindulnak a közmunkák, egész csomó építkezést lefaj, más építkezést pedig a végtelenségig kihuz.

Megkérdztük ugyanott, hogy mi történik a dunaparti vasut megnyitásával.

— Tudtommal az osztálymérnökség már több ízben tett előterjesztést, hogy a vasutat adják át a forgalomnak, azonban az igazgatóság nem ad utasítást a megnyitásra. Ennek az az oka, hogy a területi tulajdonjog kérdése nincsen rendezve. Ez az ügy most van a kereskedelemügyi miniszter előtt döntés véget. Augusztus hóban valószínűleg döntenek és akkor meg is indulhat a forgalom. Most egyelőre körül forog a vita, hogy kinek a tulajdonát képezze a terület. És amíg ezt a vitát a kereskedelemügyi miniszter el nem dönti, addig szó sem lehet a forgalom megújításáról. Minthogy az igazság a város oldalán van, ki kell sürgelni a döntést.

Szombaton 2-án este fél 9 órakor. A párisi olimpiai versenyek első filme **Magyar Lengyel focihalmérkőzés.** Ezt követi: **Két világ leánya.** Színmű 6 felvonásban. **Az autó tündér** Rendkívül bájos vigjáték 5 felv.

UJÁNIA
MOZGÓ
B A J A

Vasárnap 3-án este fél 9 órakor. Conan Doyle viláhirű detektív regénye **A pokol tanya.** Szenzációs detektívregény 6 felv. Főszerepben: SCHERLOCK HOLMES. Ezonkívül: **Ó A VIZES NYOLCAS** Burleszk.

MEGNYILT!! Az ország egyik legnagyobb fatermelő vállalatának:

Kronberger-féle Faipar R. T.-nak Bajai fiókja Budapesti-ut (Hengermalom és azentistváni hid között.)

Épülettfa, asztalosáruban és az összes építkezési anyagokban nagy raktár. I. rendű teljesen száraz büköz tűzifa raktárról vagy direkt szállítható. **Legolcsóbb árak!** **Kedvező fizetési feltételek!** Egy öt éves épület tetőszerkezetét ganggal és cseréppel 4 millió korona árban szállítjuk. — **Waggon rendelvény helyt berakva.**

Sürgős esetek
lehel...
la
Cim a ban.

605-1924
Hiro
Hercegsz...
605-1924
Hercegsz...
Hercegsz...

Egy mes
szak...
ker...
o-...
Corvin

Két sz
konyha...
nelkül...
o-...
Corvin

Kifőt
jó fizet...
Boros

Eladó
jut...
gon...
ora

Cim a ban.
Bajai...
bank...
Anglo-Au...
del. — M...
meliékh...
Mindens...
letet a le...
telek me...
fogad bet...
tatásra.

Em
cem

cem
Mát...
Dráto...
Csömö...
Disz...
Mik...
Mik...
Refo...
Mész...
Grü...
Spitzer...

Cs
haz...
pénz...
Sán...
ANA

Sóhaj...
akkorj...
nak. Iga...
tőfiben...
termész...
időkhöz...
san mu...
tus, te...
gos ege...
hogy el...
géhez, i...
zón, kö...
nyakunk...
tásos h...
ritásos...
paritáso...
a leszat...
emberek...
kedvük...
latba ri...
kal ünne...
tal foie...
számít...
zenni lá...
adni ar...
krumpi...
egyebet...
nézik a...
az egy...
setet. U...
nagy sa...
tel ossz...
Sóhaj...
jólétünk...

— L...
morta
31 vag...
Egy as...
gény, g...
gyötör...
ura né...
tűdövé...
güi ne...
az ass...
gét, a...
dövész...
asszon...
látatlan...
fekszik...
res eg...
kek él...
berek...
gény, k...
könyö...
ajánlj...
kérünk...
git ez...
beni s...
tűzelo...
gitsen...
ban s...
lodon...
gyere...
a Mad...
pékke...

Építőmesterek és építetők figyelmébe!

Szabadalmazott **Terrenol-pala** a világ legjobb tetőfedőanyaga
 fagyálló, tűzálló, vízátthatlan állandó raktár és egyedárusítóhelyes
 Első Bajai Malomépítő és Mezőgazdasági Gépgyár
 Baja, Kölcsey uccs 2 szám alatt. (Budapesti-ut sarok.) Telefon 118.

Érteeltük Baja város és a környék n. é. községeit, hogy Baján a **Graubaug bankházban (Vörösmarty u. 1.)**

Atlantica Szén és Fekereskedelmi Vállalat
 cég alatt a szénüzletet nyitottunk.
 Előállítás nagyban és kicsinyben. Állunk és raktáron terül k.

Felsősziléziai la minőségű darabos, koks és dió poroszszén Siemens Hugó konzern bányából,
 Felsősziléziai la minőségű darabos, koks és dió poroszszén Hohensiohe konzern bányából,
 Felsősziléziai la minőségű darabos, koks és dió poroszszén Mislowitz és Ferdinand bányából,
 Porosz-Lengyel-sziléziai la minőségű darabos, koks és dió poroszszén Emansségeen
 Salgótarjáni, kisternyei és szuhakálói la koks és dió hazai szén la minőségű jugoszláv import 2 éves vágású bűkk és szilfa hasáb száraz tűzifát.
 Minden szolid kiszolgálásról a legutóbbas napj árakról és kedvező fizetési feltételekről előre is biztosítjuk a vevőinket, magukat jóindulattal ajánlva, maradunk tisztelettel **Agai Emil és Hirsch Jenő.**

ELADO belvárosi ház, melynek egy részébe azonnal be lehet költözni. Értekezni lehet **Wiese! Mórnél** Hattyu ucca 2.

Egy alig használt csónak eladó
 Cim a kiadóban.
 Felveszünk **szedőtanulót** heti 650:0 korona fizetéssel. **Corvin-nyomda.**

Tégla olcsó áron kapható,
Pollák József
 fakeskedésében
Budapesti-ut 4. sz.

Asztalosok, ácsok, építőmesterek és építetők!

Bácska legnagyobb és legolcsóbb fakeskedése
BACHRACH BANK
iatelepe
 Baja régi Tarhas telep, Tóth Kálmán ucca, ahol állandóan 5-600 hasra való épületek (főrezelt, faragott és tuzajfa 4-18 m hosszú) puha- és keményfa deszka, szaladéska, léc, stb. tégla és cserep van raktáron
Saját ipa vágóny
 A megvásárolt anyagot a vevő aszonnal magával viheti vagy a telepen azonnal waggonos rakhajja.
 Városi iroda: Vörösmarty u 12
 Városi telefon: 9 iatelepe telefonja: 163.
 Vidékiek utiköltségeit nem térítjük meg de nem is számítjuk be az árba

Telefonszám: 121.

MÉSZ
 Portland CEMENT
 retorta **BÜKKFASZÉN**
 és hátrány fedőlemez
 állandóan kapható:
Spitzer Illés
BAJA,
Budapesti-ut 9. Vésártér.
 Minden mennyiségben készleten állunk.

Telefonszám: 121.

ETERNIT-PALA
Eternit
PALA
 ETERNIT-MŰVEK HATSCHKEK LAJOS, KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: HYERGÉS-ÚJFALU.

Valódi Hatschek-féle ETERNIT-PALA árusításával csakis **Goldschmidt Lajos** fakeskedése (Sugovica part) egyedárusító van megbízva Baja és környéke részére. — Minden darab Eternit domborbetűvel van ellátva.

Ugyanitt kapható legjobb minőségű **tégla és cserep** vaggontételekben avagy kicsinyben **gyári áron** azonnal szállítható.

Ba
 Egy
 13
 ko
 ára e
 gasba
 szegé
 dolgo
 érní
 akaro
 csalá
 belöle
 denki
 akar,
 haszn
 kenyé
 teseb
 dalma
 pár h
 ezer
 ronás
 kétsé
 a bu
 egyre
 jobba
 lásba
 zát a
 nyér,
 emel
 és a
 ipari
 gást
 egy-l
 a bu
 léseb
 hany
 másr
 olcsó
 tehát
 az á
 gyon
 digi,
 jen r
 lefelé
 is k
 keny
 a m
 ugy
 felé
 pedig
 ujabb
 a bu
 tehát
 olcsó
 juk
 roná